

Вчені прийшли до висновку, що Земля здійснює постійний обмін інформацією з Сонцем, центром Галактики і найближчими об'єктами.

Перелік використаних джерел

1. Біленко С.Б. Земля / С.Б. Біленко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrmap.com.ua/>
2. Гайко Г.І. Історія гірництва: Підручник / Г.І. Гайко, В.С. Білецький. – Київ-Алчевськ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», видавництво «ЛАДО» ДонДТУ, 2013. – 542 с.
3. Масляк П.О. Географія України / П.О. Масляк, П.Г. Шищенко. – К.: Зодіак-еко, 1996.
4. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії / О.Г. Топчієв. – Одеса: Астропринт, 2009.

Костянтин Малина

студент напряму підготовки «Садово-паркове господарство»,

освітній ступінь «бакалавр»

Науковий керівник: **Лобунько Ю.В.**

к.е.н., асистент кафедри геодезії та землеустрою,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ УКРАЇНИ ЯК БАЗОВОЇ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРИРОДООХОРОННОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Україна, завдяки своєму географічному положенню, має надзвичайно багату та різноманітну біоту, яка з півночі на південь на відносно невеликій території утворює чотири зони: широколистяно-лісову, лісостепову, степову і присередземноморську. Як відмічає В.М. Другак, займаючи менше 6% площі Європи, вона володіє не менш 35% її біорозмаїття і за цим показником випереджає майже всі європейські країни, лише незначною мірою поступаючись еталону багатства біорозмаїття – Франції. Причиною цього є і те, що Україна є перехрестям історично різних міграційних хвиль рослинного і тваринного світу з 113 різних центрів походження, що перекочувалися через

неї, залишаючи на її поверхні свої сліди і живі пам'ятки цих хвиль. Таке саме Україна займає і геополітичне положення, перш за все між сходом і заходом [1].

В Україні поширено понад 3,5 тис. асоціацій рослинних угруповань, що складає її національне багатство. Збереження його є обов'язковою умовою сталого розвитку. Воно має значення для всіх сфер людської діяльності: економічної, соціальної, екологічної, забезпечуючи людину більшістю матеріальних ресурсів, включаючи кисень, яким вона дихає, умови життя і визначаючи її культуру, духовність і менталітет [1; 2].

Об'єктами екомережі є території, що багаті на природне, генетичне, популяційне, видове, ценотичне та екосистемне різноманіття, а також прилеглі до них території з їх різноманіттям ландшафтів, території з рідкісними видами та угрупованнями, заповідні території різного рангу, потенційні для заповідання території, озера, ріки, прибережні зони Чорного та Азовського морів, самобутні культури землеробства і утворені ними ландшафти, історична і культурна спадщина, головні міграційні шляхи, місця масового розселення видів, території з різного ступеня зміненою рослинністю, напівприродною, культурною і, навіть, знищеною, що придатні для з'єднання центрів різноманіття.

Відносно багатства різноманіття на першому місці стоять степи, що нараховують біля 1050 видів судинних рослин. Найбільш багаті вони і на рідкісні, і особливо ендемічні види. Поступаються їм за різноманіттям і особливо за ендемізмом ліси – менше 800 видів. Дещо бідніші луки і болота, які нараховують приблизно по 600 видів, але останні поступаються перед високогірними луками за ендемізмом. На останньому місці – по 350 видів – стоять галофітні і водні угруповання.

За територіями найбільш багатими є Крим і Карпати: відповідно більше 2250 та 2050 видів судинних рослин. Найбільш багатими є вони і на рідкісні види, занесені до Червоної книги рослин і тварин. Так, з 541 виду рослин, серед

яких судинні становлять 439 видів, мохоподібні – 28, водорості – 27%, гриби – 30% в Криму зростає 110, або 20,3 % видів, в Карпатах 139 або 25,7% видів. З інших територій найбільш багатою є Подільська височина – 136 (25,1%) та Донецький кряж – 109 видів (20,1%). На Поліссі відомо лише 81 вид (1,4%).

Ценотичне різноманіття, занесене до Зеленої книги України, нараховує 127 синтаксонів. Як і видове, воно найкраще представлене в Карпатах 30 (23,6%), на Донецькому кряжі і в Приазов'ї – 28 (22%), і гірському Криму – 24 (18,9%). Тварини нараховують 382 рідкісних види, в т. ч. найбільше комах – 173 та ссавців – 41. З них в Криму трапляється 208 або 54,4% видів, а в Карпатах – 149 або 39% [2].

Згідно статті 3 закону України «Про екологічну мережу України» екологічна мережа – це єдина територіальна система, яка утворюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біорізноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні [3].

Є і інше визначення екомережі як єдиної територіальної система, яка включає ділянки природних ландшафтів, що підлягають особливій охороні і території та об'єкти природно-заповідного фонду, курортні і лікувально-оздоровчі, рекреаційні, водозахисні, полезахисні території та об'єкти інших типів, що визначаються законодавством України і є частиною структурних територіальних елементів екологічної мережі – природних регіонів, екологічних коридорів, буферних зон [4].

Враховуючи, що всі складові структурні елементи екомережі утворюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біорізноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і 115 відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні, вони є базовою основою організації природоохоронного землекористування.

Розбудова національної екологічної мережі є пріоритетним завданням екологічної політики України в природоохоронній сфері. Необхідність її формування зафіксовано в Концепції охорони біологічного різноманіття України (1997 року) [5]. Верховною Радою України ухвалено Закон України «Про Загальнодержавну програму формування національної екомережі України на 2000–2015 роки» [6] та Закон України «Про екологічну мережу України» [3]. Методичні рекомендації щодо розроблення регіональних і місцевих схем екомережі затверджено наказом Мінприроди від 13 листопада 2009 року №604 [7].

Головною метою створення екомережі є збільшення площі земель країни з природними ландшафтами до рівня, достатнього для збереження їх різноманіття, близького до притаманного їм природного стану, та формування їх територіально єдиної системи, побудованої відповідно до забезпечення можливості природних шляхів міграції та поширення видів рослин і тварин, яка б забезпечувала збереження природних екосистем, видів рослинного і тваринного світу та їх популяцій.

Перелік використаних джерел

1. Другак В.М. Економіка сільськогосподарського землекористування: теорія, методологія та практика: дис.... доктора екон. наук: 08.00.06 / Валентина Миколаївна Другак. – К., 2010. – 461 с.

2. Національна екологічна мережа як складова частина Пан-європейської екологічної мережі / Українське товариство охорони птахів. – Київ, 2005. – 62 с

3. Про екологічну мережу України: закон України від 24 червня 2004 року №1864-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – №45. – 5 листопада. – С. 1841.

4. Екологічна мережа. Википедія. Свободная энциклопедия [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Екологічна_мережа.

5. Конвенція про охорону біологічного різноманіття: міжнародний документ від 1992 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_030.

6. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21 вересня 2000 р. №1989-III // Офіційний вісник України. – 2000. – №43. – 10 листопада. – С. 5

7. Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.1998 року №391. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/391-98>

Тетяна Марущак

студентка спеціальності «Геодезія та землеустрій»,

освітній ступінь «бакалавр»

Науковий керівник: **Лобанова О.П.**

к.е.н., асистент кафедри геодезії та землеустрою,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

В ГАЛУЗІ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

Децентралізація – процес передачі повноважень і бюджетних надходжень від державних органів до органів місцевого самоврядування.

За словами одного з ідеологів децентралізації Анатолія Ткачука, реформа, котра втілюється в Україні, є унікально українською і не копіює досвіду жодної іншої країни. Вона має три складові:

- 1) реформа територіальної організації влади;
- 2) реформа місцевого самоврядування;